

Homo Deus en andere toekomstverhalen

4

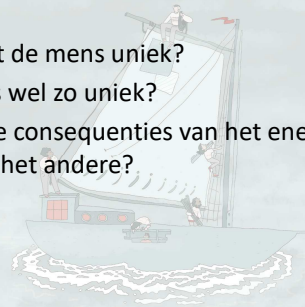

Petra Bolhuis & Theo Meereboer

Maieutiek 2018

Wat maakt de mens uniek?

- Wat maakt de mens uniek?
- Is de mens wel zo uniek?
- Wat zijn de consequenties van het ene verhaal of het andere?

Maieutiek_2018 HomoDeus-4

Reden 1 -De mens heeft een ziel

- De mens heeft een ziel is pas gangbaar nadat de wereld haar ziel had verloren. Animisme geeft alles dat leeft een ziel.
- Maar als we wetenschap gaan bedrijven verdwijnt de ziel.
- Harari zegt; "Maar Darwin heeft ons van onze ziel beroofd. Als je de evolutietheorie echt begrijpt, dan begrijp je ook dat de ziel niet bestaat."(115)

Maieutiek_2018 HomoDeus-4

Reden 2- De mens heeft bewustzijn

Descartes dacht dat dieren geen bewustzijn hadden, maar slechts mechanische reacties gaven; Als je erin knijpt piept het;

Daar komen we van terug. Wij worden immers nu ook gezien als S-R relaties

Maieutiek_2018 HomoDeus-4

Reden 3 -De mens heeft zelfbewustzijn

De vraag is of zelfbewustzijn wel zo'n goede factor is om onze uitzonderingssituatie als beter te definiëren? Doen mensen niet heel vaak goede dingen zonder er eerst over na te denken (helden; "voor ik het wist")

En... is zelfbewustzijn nodig?

En... is het typisch menselijk?

Maieutiek_2018 HomoDeus-4

Reden 4 -De mensen kunnen flexibel samenwerken

Elk afzonderlijk hebben mensen niet zulke uitzonderlijke vermogens, sterker nog naar mate we beter naar diergedrag leren kijken ontdekken we meer vermogens die mensen niet hebben. (De mens als *Mangelwesen*, Gehlen).

Mensen kunnen alleen ontzettend goed én flexibel samenwerken. Met anderen die geen familie zijn over grote afstand in tijd en ruimte.

Maieutiek_2018 HomoDeus-4

Samenwerking ?

Zwermen bijen zijn veel beter als eenheid dan groepen mensen. Toch krijgt alleen de mens het voor elkaar om zoiets als het antropoceen te creëren.

Apen kennen ook principes als rechtvaardigheid die samenwerken mogelijk maken. Maar alleen mensen kennen de kracht van het verhaal; wij hebben een web van betekenissen die mensen op grote schaal meeneemt in een beweging die niet voor iedereen direct voordeel oplevert. (en vaak het tegendeel)

Maleutiek_2018 HomoDeus-4

Verhalen

Kruistochten, geld en patriottisme. Waar komen deze verhalen vandaag;

Goddelijke opdracht, roeping, innerlijke drijfveren?

“De geesteswetenschappen benadrukken juist het cruciale belang van intersubjectieve entiteiten, die niet teruggebracht kunnen worden tot hormonen en neuronen. Historisch denken betekent dat je reële macht toeschrijft aan de inhoud van onze zelfverzonnen verhalen.” (H.161)

Maleutiek_2018 HomoDeus-4

Algoritmes als het nieuwe verhaal?

“Misschien beleeft de neurobiologie op een dag een doorbraak waardoor we het communisme en de kruistochten in strikt biochemische termen kunnen verklaren. Maar zover zijn we nog lang niet. In de eenentwintigste eeuw zal de grens tussen geschiedenis en biologie waarschijnlijk niet vervagen doordat we biologische verklaringen voor historische gebeurtenissen zullen vinden, maar eerder omdat ideologische verzinnsels ons DNA zullen overschrijven, politieke en economische belangen het klimaat zullen bijstellen en de geografie van bergen en rivieren plaats zal maken voor cyberspace. (...)In de eenentwintigste eeuw zou fictie dus wel eens de sterkste macht op aarde kunnen worden, zelfs nog sterker dan onberekenbare asteroiden en natuurlijke selectie.

Als we dus iets van onze toekomst willen begrijpen, is het niet genoeg om genomen te kraken en berekeningen te maken. Dan moeten we ook de verzinnsels ontcijferen die de wereld betekenis geven.”(H.161)

Maleutiek_2018 HomoDeus-4

Zinvelden M.Gabriel

M. Gabriel (*Waarom de wereld niet bestaat*) zegt dat er een zinveld is van de natuurwetenschappen Maar er zijn ook andere zinvelden. Het idee dat alles teruggebracht moet worden tot één model is in zijn visie een oud narratief. Dat narratief komt voort uit de monotheïstische religies (één waarheid) maar overheerst nu de wetenschappelijke wereld.

Er is ook een zinveld waarin Winnie de Pooh bestaat, of liefde of een ziel.

Maleutiek_2018 HomoDeus-4

Is het verhaal van het algoritme toereikend?

“Zijn geluk en ellende überhaupt wel wiskundige entiteiten die kunnen worden opgeteld of afgetrokken? Een ijsje eten is aangenaam, de ware liefde vinden is nog aangenamer. Als we maar genoeg ijs eten, zou het cumulatieve plezier daarvan dan ooit de vervoering van ware liefde kunnen benaderen?”(H.207)

Maleutiek_2018 HomoDeus-4